Újpest-Belsőváros

2008. 05. 04.

Loránt Gábor

A TÖRTÉNELEM TANÍTÁSA

Olvasandó (lectio): Zsolt 78

Alapige (textus): Zsolt 78,3-4; 7

Amiket hallottunk és tudunk; és a miket atyáink beszéltek nékünk, nem titkoljuk el azokat az ő fiaiktól; a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, a melyeket cselekedett. Hogy Istenbe vessék reménységüket, és el ne felejtkezzenek Isten dolgairól, hanem az ő parancsolatait megtartsák. (Károli ford.)

Amiket hallottunk és tudunk, mert őseink elbeszélték nekünk, nem titkoljuk el fiaink elől, elbeszéljük a jövő nemzedéknek: az ÚR dicső tetteit és erejét, csodáit, amelyeket véghezvitt. ... hogy Istenbe vessék bizalmukat; ne felejtsék el Isten nagy tetteit, és tartsák meg parancsolatait. (Új ford.)

Imádkozzunk!

Köszönjük Neked, drága Istenünk, hogy megállhatunk színed előtt, a Te házadban. Dicsőítünk, Istenünk, hogy nincs senki Hozzád fogható, és hogy mégsem zárkózol el előlünk. Hálát adunk Neked, hogy megőriztél az elmúlt héten, és hálát adunk az Igéért, hogy van hozzánk szavad. Kérünk, segíts nekünk, hogy tanulhassunk a történelemből, mások hibáiból és a sajátjainkból! Bocsásd meg, hogy sokszor nem hallgatunk Rád, a saját fejünk után megyünk. Ne bűneink szerint bánj velünk, hanem a Te nagy irgalmad szerint! Könyörgünk, Urunk, a Te Szent Lelkedért, hogy értesse meg velünk az

üzenetedet, és segíts nekünk, hogy tudjunk figyelni, hogy ne kalandozzanak el a gondolataink, és hogy egészében táplálékunk legyen a Te Igéd!

Ámen.

Isten **bűnbocsátó kegyelmének** hirdetése:

Istenről így szól az Ige:

Ő azonban irgalmas és bűnbocsátó, nem semmisít meg, sőt sokszor elfordítja haragját, és nem önti ki teljes búsulását. (Zsolt 78,38) (Károli ford.)

Új fordítás: *Pedig ő irgalmas, megbocsátja a bűnt, nem akar elpusztítani, sőt sokszor visszafojtja haragját, nem engedi, hogy egészen fellobbanjon indulata.*

Igehirdetés

„Historia est magistra vitae", „Történelem az élet tanítómestere", vallja a latin közmondás. S kedves Testvérek, ez a zsoltár is arról beszél, hogy mire is tanít a történelem. Ez a mai alkalomnak is a címe: „A történelem tanítása".

De ez így, önmagában nem teljesen igaz. A történelem nem tud megtanítani az élet dolgaira, csak a történelem Ura, Isten. És itt kapcsolódunk éves témánkhoz is, az istentisztelethez – mert az igazi istentisztelet tanítás nélkül elképzelhetetlen –, hogy aztán majd elérkezzünk az élet istentiszteletéhez is. Hiszen az istentiszteleten elhangzik a tanítás, de az a tanítás azt a célt szolgálja, hogy végül az egész életünk istentiszteletté váljék.

A felolvasott három vers alapján keressük most Isten üzenetét!

1 Az első gondolat az, hogy **a tanításnak** egy **láncolata** áll előttünk: *Amiket hallottunk és tudunk; és a miket atyáink beszéltek nékünk, nem titkoljuk el azokat az ő fiaiktól; a jövő nemzedéknek is elbeszéljük…*

Így mondja a zsoltáros Ászáf: „atyáink beszélték, … mi hallottunk és tudunk, … és nem titkoljuk el fiaiktól…" Tehát az előttünk járók nemzedéke, a mi nemzedékünk, és a jövő nemzedék egy láncolatot alkot. A tanításnak a múltból a jövő felé kell haladnia. Mert jaj a feledékeny nemzeteknek!

Sajnos, a mi népünk, a magyar nép a világon az egyik leginkább feledékeny nemzet, és ezért is vagyunk ilyen állapotban, mint amilyenben vagyunk.

Így lett a szabadságharcot vérbe fojtó Ferenc Józsefből végül „Ferenc Jóska", a szovjet tankokat behívó Kádár rendszeréből a legvidámabb barakk, a gulyás-kommunizmus színtere. Olyan sok mindent elfelejtünk, mert nem akarunk emlékezni rá.

Még inkább így feledtük el, hogy a nemzet megtartója mindig is az Isten Igéje, és a szív megújulása volt, a mohácsi vészt követő magyarországi reformációtól kezdve egészen a II. világháború utáni ébredésig. A nemzetet mindig az Isten Igéje felé fordulás újította meg! A mohácsi vész – így mondjuk – Magyarország egyik legnagyobb katasztrófája volt. De lelki értelemben nem volt az! Mert akkor kezdték hirdetni a prédikátorok, hogy a bűneink miatt történt mindez, és a nép Isten felé fordult.

Így volt ez évszázadokon keresztül: újra és újra megújult a magyar nép, amikor Isten felé fordult. Legutoljára akkor, amikor a ’46-os, ’47-es, ’48-as esztendőkben, a II. világháború után az ébredés jellemezte Magyarország népének jelentős hányadát. De olyan könnyen elfelejtjük mindezeket, mert feledékeny nemzet vagyunk. Az apák nem tanítják fiaikat Isten ismeretére. Mert ez a lényeg.

Mondtam, hogy feledékeny nemzet vagyunk, de leginkább azért vagyunk feledékeny nemzet, mert amit az apák lelki értelemben megtanultak, elfelejtik átadni fiaiknak, s ezért már a fiúk nem ismerik Istent.

2 Éppen itt jutunk el **a tanítás tárgyához**. Másodjára erről kell beszélnünk. Amikor látjuk, hogy milyennek kellene lennie a tanítás láncolatának, akkor nem közömbös az, hogy mire tanítjuk a felnövekvő nemzedéket.

A tanítás tárgya kettős:

a./ Egyrészt szólnunk kell, tanítanunk kell **Isten hatalmas tetteiről**: *„nem titkoljuk el azokat az ő fiaiktól; a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, a melyeket cselekedett.”*

Ezután végig az egész zsoltárban látjuk azokat a csodákat, amelyeket Isten tett az Ő népével. Ahogyan kivezette őket az egyiptomi fogságból. Ahogyan keresztülvezette őket a Vörös-tengeren, még hozzá száraz lábbal. Ahogyan vezette őket a pusztában; megelégítette őket mannával, mennyei kenyérrel, és kősziklából fakadó vízzel, s ahogyan bevezette őket az ígéret földjére. Ahogyan végül királyt is adott nekik, hiszen Dávid személyével fejeződik be ez a zsoltár. Az Isten hatalmas tetteit kell tanítani a felnövekvő nemzedéknek!

b./ De ez nem elég, olyan értelemben, hogy beszél a zsoltár, és nekünk is szólnunk kell **a feledékenység és hálátlanság lázadásáról**. Hiszen újra és újra visszatér a zsoltár arra, hogy mindazok ellenére, amit Isten tett az Ő népével, a nép hogyan felejtette el Urát, hogyan lett hálátlan, hogyan lázadt Isten ellen. Hogyan volt mindig kívánós a nép, hogy valamit megkívánt, és hiába adta meg Isten azt, újra és újra más dolgokat kívánt, és a végén a pusztában vándorló nép visszavágyott Egyiptomba. A megszépítő messzeség mondatta vele, hogy „Hiszen ott volt hús, amit ehettünk”. Igaz, hogy 2Móz elején le van írva a nagy

nyomorúság, ami jellemezte a népet Egyiptomban. Hogy hogyan éltek rabszolga-sorban – de azt már elfelejtették. Csak a húsra és halra emlékeztek, aminek persze a fele sem volt igaz.

Tehát a tanítás tárgya kettős: egyfelől Isten hatalmas tettei, másfelől a feledékenység és a hálátlanság lázadása. Mind a kettőt hangsúlyozni kell: mit tett Isten, és mire vagyok képes én. Mert én, önmagamban nem vagyok képes másra, mint hogy feledékeny hallgató legyek.

*

El kell mondani **Isten csodáit**! Isten csodáit a teremtésben, a gondviselésben, a kiválasztásban, a megváltásban, a megszentelésben. A Biblia ezért mond mindig történeteket. Az Ige nem száraz elméleti fejtegetés, hanem mindig beszámol Isten cselekedeteiről a történelemben. A történeteken keresztül mutatja meg az Úr hatalmát. Ahogyan Ábrahámot elhívta Úr-Kaszdimból, aztán Háránból is. Ahogyan ígéreteket tett neki. Ahogyan Ábrahám járt Istennel. Ahogyan hitéből olyan cselekedetekre is képes lett volna, amelyek arról tanúskodtak, hogy mindenét képes lett volna odaadni. Ahogyan vitte volna egyszülött fiát, Izsákot feláldozni a Mórijjá hegyére (1Móz 22), mert így szólt a próbatétel. Aztán Izsák története, Jákób története, Mózes, az egyiptomi szabadulás, a pusztai vándorlás kora, Józsué, a honfoglalás, a bírák szomorú időszaka. A királyság: Saul, Dávid, Salamon, a kettészakadt ország. De legfőképpen a mi Urunk, Jézus Krisztus személye és küldetése!

Ezek történetekben vannak elmondva, azért, mert Isten csodáiról elméleti szárazsággal beszélni nem lehet. Isten csodáiról csak úgy lehet beszélni, ha látjuk a múltat, látjuk a jelent, és bízunk Benne a jövőben.

Legfőképpen Jézus személye és küldetése, ahogyan négyszer is le van írva az Újszövetségben mindaz, amit Jézus mondott, tanított, cselekedett, de legfőképpen a golgotai kereszt, ahol az életét adta értünk, hogy minket a bűn rabszolgaságából megmentsen, és az életre juttasson : ezek történetekben vannak elbeszélve. Az Úr csodatetteit történetekben mondja el a Biblia.

De el kell mondani **az ember nyomorúságát** is. Az ember nyomorúságát sem elméleti fejtegetésben írja le a Biblia, hanem megint csak történetekben. Hogy hogyan lett az ember Isten iránt hálátlanná. Hogyan hagyta el az Urat. Hogyan esett újból és újból bűnbe. Hogyan lett kishitűvé, engedetlenné. A történetekből láthatjuk, hogy kicsoda Isten, és kik vagyunk mi. Hogy mi, annak ellenére, hogy mit tett Isten értünk, mire vagyunk képesek. Mi a személyes életünkre nézve hogyan tapasztaljuk meg Isten csodáit, tetteit, hogyan járja át szívünket az Ő szava, és mi ennek ellenére hogyan vagyunk képesek úgy élni, ahogyan élünk.

Ez a tanításnak a tárgya.

3 De mindez nem öncélúan történik. Nem azért mondja el Isten Igéje, hogy milyenek vagyunk mi, hogy ostorozzon bennünket csupán, hanem mindennek célja van. Méghozzá a **tanításnak hármas célja** van!

a./ Az egyik az – és ez a legelső –, amit így olvasunk az Igében, hogy „*Hogy Istenbe vessék reménységüket…”* Mert annyifelé keresnénk különben a reménységet, de nem találnánk mást, mint a „csalfa vak reményt” – ahogyan Csokonai mondja. Mert egy reménységünk lehet csupán: Jézus Krisztus a mi reménységünk.

A tanítás legfőbb célja az Isten iránti hit és bizalom. A tanítás legfőbb célja a megtérés, az újjászületés, hogy **Istenbe vessük reménységünket,** talán életünkben először, s onnantól mindvégig.

b./ Ezzel összefügg a második, hogy *„**el ne felejtkezzenek Isten dolgairól**”*.

Kedves Testvérek! Olyan szomorú körülnézni a mai Magyarországon, hiszen ez a mai világ olyan, mint az állatorvosi ló: minden dolga azt példázza, hogyan felejtkezünk el Istenről. Hiszen olyan sokszor vetjük a hitünket, bizalmunkat másba. Olyan sokszor reménykedünk másban, és olyan sokszor nem Istent szeretjük, hanem önmagunkat és az anyagi javakat.

Ennek a világnak minden dolga azt példázza, hogyan felejtkezünk el Istenről. Mert erről beszél a munkahelyek kegyetlensége, a legújabb kori kizsákmányolás diadalmenete, az erkölcs mélyrepülése, amit magunk körül is látunk, a TV-ben is látunk. Az egész világon ezt látjuk! A házasságok és családok felbomlását, az oktatás válságát, az egészségügy tönkretételét. Azt hiszen, nem kell ezt folytatni, csak körül kell nézni magunk körül. Az emberek bezárkózása, az érzéketlenség és érdektelenség… És mindez egyenesen arányos azzal, ahogyan egyre kevésbé vetjük reménységünket Istenbe.

c./ Tehát a tanítás célja: hogy Istenbe vessük reménységünket, hogy el ne felejtkezzünk az Isten dolgairól, de még folytatódik egy harmadikkal is, hogy „***az ő parancsolatait megtartsák***.” Mert a tanítás célja nem csak a megtérés, hanem az engedelmesség. A tanítás célja nem csak a szoros kapu, hanem a keskeny út.

A parancsolat, a Tízparancsolat, Isten törvénye. De parancsolat a mi számunkra Isten személyes akarata is életünkre nézve. A legfőbb pedig a kettős nagy parancs, a szeretet parancsa, hogy „*Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből.”* (Mt 22,37; Mk 12,30; Lk 10,27; vö.: 5Móz 6,5; 5Móz 10,12; 5Móz 30,6), és „*Szeresd felebarátodat, mint magadat*”. (Rész 39; 31 vers).

Olyan mértékben kellene szeretnünk, ami nem lehetséges önmagunktól! Ez nem megy megtérés nélkül!

Kedves Testvérek! Ritkán szoktam könyvből olvasni istentiszteleten, de éppen az elmúlt napokban olvastam egy könyvet, Visky Ferencnek a „Fogoly vagyok” c. könyvét. Ebből szeretnék két oldalt felolvasni.

Ez a könyv Visky Ferenc erdélyi református lelkipásztor, és Richard Burnbrandt zsidó származású román lelkipásztor barátságáról szól. Történeteket mesél el. Ebben olvastam egy olyan megdöbbentő történetet, amit szeretnék megosztani a Testvérekkel, mert azt mutatja, hogy önmagunktól ilyenre nem lennénk képesek.

Egyik alkalommal, még a háború alatt, amikor Richárd meglátogatta az egyik, szomszédban lakó hívét, megismerkedett Antonescu marsall egy magas rangú tisztjével. (Antonescu, Ion (1882-1946): román tábornok és diktátor. 1940-ben Románia miniszterelnöke volt. Mint háborús bűnöst Jilava közelében kivégezték.) Nem gyanítva, hogy a lelkész zsidó származású, a tiszt avval kezdett dicsekedni, hogy milyen módszerekkel irtották a zsidókat, ölték meg a gyermekeket, az öregeket, hogyan taszították le őket a hídról a folyóba. Az egyik észak-moldovai helység igen nagy szerepet játszott a történtekben, nemcsak a tiszt, hanem Richárd számára is. Richárd bele-belekérdezett az elbeszélésbe, és hamarosan a felesége családjára ismert. Világossá vált számára, hogy Binci rokonai is a katonatiszt elbeszélésében szereplő pogrom áldozatai lettek. Richárd nem hozta szóba az egybeesést, a tiszt kedvében járva klasszikusokat zongorázott, és kedélyesen tovább beszélgetett. A tisztet elbűvölte a lelkész műveltsége, nem különben finom zongorajátéka. Richárd áthívta újdonsült ismerősét hozzájuk, hogy ott folytathassák a muzsika élvezetét. A tiszt nagy örömmel elfogadta a meghívást. Richárd ismét zongora elé ült, ám amikor vendége kedvenc darabját játszotta, hirtelen felugrott a helyéről, és rákiáltott a tisztre: - Te gyilkosa vagy a feleségem családjának! A tiszt hebegve-habogva kérte a bocsánatot, a földre roskadt, mint akiből elszállt minden erő. Richárd átment a gyermekszobába, kiemelte alvó kisfiúkat az ágyból, és a tiszt karjaiba helyezte: - Ilyen gyermekeket végeztél ki. - Most pedig – folytatta Richárd – bemegyünk mindketten feleségem szobájába, én felköltöm őt, és azt mondom neki: - Nézd, itt van

az a férfi, aki megölte szüleidet és testvéreidet. A feleségem, amikor megérti, kivel van dolga, meg fog ölelni téged, és azt fogja mondani: "Áldott legyen az Isten, hogy megbocsáthatok szüleim és testvéreim gyilkosának."
Ez történt azon a hajnalon, Bukarestben, szóról szóra.

Tudunk-e mi így szeretni?

A tanítás célja ez, hogy higgyünk, hogy reménykedjünk, és hogy így szeressünk! De ez emberileg lehetetlenség! Ezt csak Isten Szent Lelke tudja bennünk elvégezni!

Ámen.

Imádkozzunk!

Urunk, Istenünk! Hadd valljuk meg Előtted, hogy nem tudunk mi igazán sem hinni, sem remélni, sem szeretni. Hogy ha jószándékú életet élünk, akkor igyekszünk, de úgy sem megy. Ezért hadd fogadjuk el a tanítást. Hadd fogadjuk el a Te tanításodat, és hadd köszönjük meg Neked a tanításnak azt a láncolatát, hogy előttünk is voltan hívő emberek. Hadd köszönjük meg, hogyha bennünket is hívő emberekké tettél, és hadd mondjuk el a Te csodáidat gyermekeinknek. Hogy ők is halljanak mindarról, amit szóltál, amit cselekedtél, és ha kedves Neked, Urunk, jussanak el ők is a hitre. És akkor majd hinni, remélni és szeretni fogunk, hiszen a tanítás célja nem csak a megtérés, hanem a keskeny úton való járás: az engedelmesség, és legfőképpen a parancsolat célja, a szeretet. Az a szeretet, ahogyan Te szerettél minket. Urunk! Ez emberileg lehetetlenség, de a Te Lelked által a lehetetlen is lehetségessé válik. Kérünk, Urunk, hogy ilyen reménységet és ilyen bizalmat adj azoknak, akik az elmúlt héten ravatal mellett álltak meg! Urunk, Te munkálkodj a szívükben úgy, hogy élő hittel Beléd kapaszkodjanak – gyászban, búcsúzásban, fájdalomban egyaránt! Így adj vigasztalást nekik! Így kérünk minden beteg – akár testileg, akár lelkileg beteg – testvérünkért! Ajándékozd meg őket azzal, hogy reménységüket Beléd vessék, és akkor megtartatnak! Kérünk ugyanígy gyülekezetünkért: Te vezess bennünket a hitnek, a reménynek és a szeretetnek az útján, amíg meg nem érkezünk majd abba a birodalomba, ahol hitre nem lesz többé szükségünk, ahol reménységre nem lesz többé szükségünk, de ahol mindörökké megmarad a szeret, mert az a legnagyobb. Urunk! Ahogyan énekelni is szoktuk, égi látássá lesz a mi hitünk, és a mi reményünk beteljesedik. Hadd köszönjük ezt meg Neked!

Ámen.

Vázlat

(„A történelem tanítása”)
Fennálló ének: 78:1
Derekas ének: 78:2,8,27
Lekció: Zsolt 78r.
Bűnbocsánat-hirdetés: Zsolt 78,38
Igehirdetés előtti ének: 161:1-2
Textus: Zsolt 78,3-4.7

Igehirdetés:
1. A tanítás láncolata
2. A tanítás tárgya
a. Isten hatalmas tettei
b. a hálátlanság lázadása
3. A tanítás célja
a. hogy Istenben reménykedjünk
b. hogy ne felejtsük el Isten dolgait
c. hanem tartsuk meg parancsolatait

Ráfelelő ének: 86:5-6
Záróének: 479:1-3
Végének: 479:4